

Suomalainen siirtolapaikka.

Kun siirtolaisuus Suomesta viime keväänä – syistä, joita kaikki tunnemme – rupesi nousemaan ennen kuulumattomiin määriin, heräsi useimmilla tahoilla yhtäkaa ajatus, että jonkunlaisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jotta tuo siirtolaisuus saataisiin määrättyille tahoille suunnatuksi, joten isänmaastaan muuttaneet suomalaiset edes jossakin määrin pysyisivät koossa. Nykyjään nuo maastamme lähtevät tuhannet siirtolaiset hajaantuvan Yhdysvaltain ja Kanadan äärettömille alueille kuin akanat tuuleen ja katoovat sinne muitten kansallisuuksien joukkoon, unhottaen vähitellen kielensä ja kansallisuutensa. Ajatus, että siirtolaisuutta, varsinkin sen kasvaessa, olisi koetettava suunnata johonkin määrättyyn, rajoitettuun, sopivaan paikkaan tuolla suuressa lännessä, oli siitä syystä etsimätön ja luonnollinen.

Vaan suurella varovaisuudella tuota ajatusta kumminkin käytiin kehittämään, oli varottava, ettei kansalaisia, joilla muutenkin on siihen liian paljo taipumusta, millään tavoin kehoitetaisi maasta muuttoon. Kansalaisia, jotka kumminkin hylkäävät kotimaansa hakeakseen uuden, olisi koetettava koota yhteen, joten he paremmin voisivat suomalaisina säilyä ja säilyttää äidinkieltä ja kotimaisen kulttuurinsa, – mutta jokaiselta toimenpidettä, joka lisääntyvään maastamuuttoon kiihottaisi, olisi vältettävä.

Tällä kannalla lienevät mielipiteet vieläkin varsin yleisesti Suomessa. Mutta asiasta keskusteltaessa viime kesänä, päättivät muutamat henkilöt Helsingistä tehdä matkan niihin paikkoihin, joita lähinnä oli mainittu sopiviksi suomalaisille siirtoloille, siellä tutustuakseen ilmanala- ja maanlaatusuhteisiin sekä muihin seikkoihin, jotka tuollaiseen tärkeään vaaliin voisivat ratkaisevasti vaikuttaa, jos nim. Ryhdyttäisiin siirtolaisuutta erityiseen seutuun ohjaamaan. He tahtoiivat alustavasti hankkia luotettavia tietoja, joiden perustuksella jatkuva keskustelu voisi liikkua, ei arvelujen, vaan tosioalojen perustuksella.

Syyskesällä lähtivät he – herrat Konni Zilliacus*), Arth. Borgström ja agr. Myhrberg-matkalle ja suuntasivat ensiksi Newfoundlandiin, tuohon suureen saareen Yhdysvaltain koilliskulmalla, jota myös joskus on mainittu siirtolaisille sopivaksi alueeksi. Sitä on kehuttu runsasmetsäisek-

Suomalainen siirtolapaikka.

Kun siirtolaisuus Suomesta viime keväänä — syistä, joita kaikki tunnemme — rupesi nousemaan ennen kuulumattomiin määriin, heräsi useammilla tahoilla yhtäkaa ajatus, että jonkunlaisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jotta tuo siirtolaisuus saataisiin määrättyille tahoille suunnatuksi, joten isänmaastaan muuttaneet suomalaiset edes jossakin määrin pysyisivät koossa. Nykyjään nuo maastamme lähtevät tuhannet siirtolaiset hajaantuvan Yhdysvaltain ja Kanadan äärettömille alueille kuin akanat tuuleen ja katoovat sinne muitten kansallisuuksien joukkoon, unhottaen vähitellen kielensä ja kansallisuutensa. Ajatus, että siirtolaisuutta, varsinkin sen kasvaessa, olisi koetettava suunnata johonkin määrättyyn, rajoitettuun, sopivaan paikkaan tuolla suuressa lännessä, oli siitä syystä etsimätön ja luonnollinen.

si ja viljavaksi, vaan jo kohta sinne saavuttuaan suomalaiset huomasivat, että suomalaisten siirtymistä ei millään ehdolla olisi tänne suunnattava. Maa on soista, karua ja kylmää, epäedullista väestölle, joka elää maanviljelyksestä, ja siellä tarvittaisiin suuria pääomia, jos mieli luonnontuotteita saada irti. Saaren sisäosa on muuten hyvin vähän tunnettu, muutamia metsästäjiä ja kalastajia elää siellä hedelmättömillä aromailla. Kulkuneuvotkin ovat huonot – suomalaisia siirtolaisia ei suinkaan olisi syytä lähettää tänne uudisviljelijöiksi.

*) Hra Zilliacus on kirjeissä N: Pressenille tehnyt selkoa matkasta, josta me nyt noitten kirjeitten mukaan lyhyesti kerromme.

Amerikan mantereelle päästyään matkusti lähetystö sitten Kanadan ranskalaisen osan halki Quebecin ja Montrealin lävitse Ottavaan, joka on Kanadan pääkaupunki. Ilmanala on täällä vielä karua ja maanlaatu köyhää ja maanviljelyksen alhainen kehitystila riippuu vielä lisäksi alkuperäisistä viljelystavoista. Kaupunkipaikoissa lähetystöä hyvin huomaavasti kohdeltiin viranomaisten taholta ja hyvin halukkaita näytettiin olevan saamaan sinne suomalaisiakin viljelijöitä. Ottavassakin varsinkin annettiin kohteliaasti kaikkia tarpeellisia tietoja, jopa usein liiankin kauniissa muodossa, ja selville kävi, että Kanadassa oli montakin seutua, joissa uudisviljelijät, ilman muuta pääomaa kuin työvoimansa, menestyksellä voisivat elää ja vaurastua. Hallitus antaa viljelysmaan ilmaiseksi.

Kanadan Pacific rautatietä myöten matkusti lähetystö sitten länttä kohden sisämaahan, jossa pitkillä aloilla tuskin näkee ollenkaan viljelystä. Maa on hiekkasta ja kivistä, metsä huonoa ja siten alkaa Superior-järven pohjoispuolella karu vuoristo, jonka laaksot ovat soita. Ontarion maakunnassa saavutaan jo hedelmällisemmille seuduille, vaan nekin ovat vielä enimmäkseen metsämaita, soita on välissä ja kylmää on luonto. Ennen kuin Kalliovuorten luo saapuu, saa ajaa tuntikausia aavojen ruohopräriöjen läpi ja siellä ollaan jo viljan ja karjan mielimailla. Vaikka viljelys vasta on hyvin alullaan, on vehnänvienti näistä osista Kanadaa jo äärettömän suuri; yhdestä ainoasta kaupungista Winnipegistä viedään jo 50 milj. leiviskää vehnää. On laskettu, että jos Kanada olisi yhtä tiheään asuttu ja viljelty kuin Ruotsi, niin se voisi hyvin tuottaa viljaa enemmän kuin koko Eurooppa tarvitsee. Mutta se aika on vielä kovin kaukana. Ne tuhannet uudisasukkaat, joita vuosittain saapuu Kanadaan, ovat sen äärettömällä aloilla vasta kuin pisara meressä. Tyytyväisiä ovat kohtaloonsa ne uudisasukkaat, joita sinne on viime vuosina saapunut. Ne venäläiset duhoboorit esimerkiksi, 9,000 sielua, jotka vuosi aikaa sitten sinne yhdessä ryhmässä siirtyivät, menestyvät siellä jo hyvin. Vastaiseksi käyvät miehet vielä rautatietöissä sillaikaa kun vaimot maata viljelevät, vaan ennen pitkää he jo varmaankin ovat kaikki kiintonaaisia, hyvin eläviä, riippumattomia maanviljelijöitä. Ja heillä ei ole alkaakseen ollut pääomaa muuta kuin käsi-vartensa.

Lähetystö tutki sitten siitä idempänä olevaa Albertan maakuntaa, joka sijaitsee Kalliovuor-

ten itäisellä rinteellä ja jonka rautatie halkaisee. Tässä maakunnassa ei ole vielä niin paljon asukkaita, että se voisi muodostaa itsenäisen provinssin omalla paikallishallinnolla, mutta ennen pitkää kai se sille asteelle ehtii. Täällä ovat ilmanolosuhteet (sademäärä y. m.) edullisemmat kuin läntisemmällä ruohoaavikoilla, siellä on jokia ja puroja ja erittäin hedelmällinen maa. Nopeasti on asutus siellä levinnyt jokivar-sia pitkin – rautatie sinne rakennettiin ja se toi sinne asukkaat.

Asutus on näihin asti kumminkin levinnyt melkein yksinomaan rautatien (Calgary-Edmonton radan) itäpuolelle, koska maa on siellä tasaista aavikkoa, jonka muutta mutkitta voi peninkulmain pituudelta kyntää pelloksi. Radan länsipuolella on jo mäkiä ja kukkuloita, joissa kasvaa metsää ja joiden väliset ruohoaavikot ovat pienemmät. Jokiahteet ovat korkeat. Tämä vaikuttaa, että uudisviljelijät mieluummin ovat asettuneet sileälle tasangolle. Lähetystö sai kyselemisiensä nojalla sen käsityksen, että tuolla radan itäpuolella, rautatien ja Kalliovuorten välissä, olisivat olot sellaiset, että ne suomalaisille uudisasukkaille soveltuisivat. Maa on hedelmällistä, kerrottiin, järvet kalaiset ja heinämaat mainitot. Joku yksityinen ruotsalainen, tanskalainen ja irlantilainen uudisviljelijä siellä vain vastaiseksi asuu ja menestyy hyvin varsinkin karjanhoidolla. Kerma viedään meijeriin ja siitä saa hyvän hinnan. Nämä kuvaukset vaikuttivat, että lähetystö päätti Red Deer asemalla tehdä matkan sisämaahan tutkimaan maanlaatua ja oloja.

Oli tulvan aika, joet olivat paisuneet ja ylimenopaikat pilassa. Hankalanlaista oli siitä syystä noiden kolmen miehen matka parin uudisasukkaan maitovankkureissa näiden ”farmille”, etenkin kun varsinaisesta tiestä ei ollut puhettakaan. Mutta vaikka taival oli hankala, pääsi lähetystö kumminkin hyvästi yöksi ruotsalaisen uudisviljelijän Ågrenin farmille. Seuraavana päivänä käveltiin ottamaan seikkaperäinen selko kaikista tarpeellisista olosuhteista, eduista ja varjopuolista.

Seutu on verrattain korkeaa. Red Deer asema on noin 2,700 jalkaa merenpintaa ylempänä ja siitä nousee maa verkalleen länteen päin vuorta kohden. Erittäin terveellinen on siitä syystä tuo paikka; ilma on kevyt, talvet ovat lyhyet mutta verrattain ankarat; keväisin puhaltaa lämpöinen, kuiva ”chinock”-tuuli Kalliovuorilta, ja se vaikuttaa, että lumi kuin taikatempulla hupe-

nee pois mailta. Ja ne kokemukset, joita entisten siirtolaisten menestyminen osoittaa, olivat läpeensä lupaavia.

Sen farmin isäntä, jossa lähetystö majaili, oli kuusi vuotta sitten näille seuduille saapunut ja raivannut 128 tynnyrinalaa ilmaista valtionmaata. Hänellä oli ollut varoja rakentaakseen talon ja ostaakseen kuusi lehmää ja pari hevosta. Nyt hänellä oli 40 lehmää, 80 lammasta, viisi hevosta ja joukko vasikoita. Sitä paitsi täydellinen kokonaisuus maatalouskoneita, separaattori, rotusonneja j. n. e. – hän oli lisännyt pääomansa ainakin kuuskertaiseksi kuudessa vuodessa.

Eräällä hänen naapurillaan oli ollut 700 markkaa saapuessaan Kanadaan. Hän rakensi mökin, osti kolme lehmää ja rupesi raatamaan. Ja nyt hänellä oli 30 lehmää, 10 hienoa, 3 hevosta, 40 lammasta, maanviljelyskoneita, separaattori j. n. e. ja hänellä oli kermastaan tuloja keskimäärin 75 markkaa kuussa. – Kuvaavin esimerkiksi on kumminkin suomalainen, pohjalainen talonpoika, joka 5 vuotta sitten oli saapunut Red Deeriin työnhakuun ja ottanut ilmaista valtionmaata viljeltäväkseen. Muitten töissä kulki hänen ohessa, kunnes jaksoi ostaa 2 lehmää – ja nyt hänellä oli 15 lypsylehmää, pari hevosta, tarpeelliset maanviljelystyökalut ja muutenkin mitä välttämättömästi tarvitsi. Hänen farminsa hinta oli nyt 8,000 markkaa, jotka hän siis ilman pääomaa oli raatanut kokoon viidessä vuodessa.

Tämä menestyminen riippuu ensiksikin siitä, että maanlaatu on niin rikasta: on 2 jalan syvyinen, kevyt multakerros ja sen alla kostea savipohja, joka ei läpäise vettä vaan pitää maan kosteana. Siksi on ruohonkasvu tavattoman rehevä ja saven kalkkipitoisuus on erittäin edullista erilaisille hernekasveille. Heinä on niin ravitsevaa, että maito, joka viedään valtion meijeriin, on keskimäärin 3,9 % rasvapitoista, kuten meijeristä ilmoitettiin. Mitään väkirehua ei siis tarvitse elukoille syöttää. Eikä ole ainakaan vastaiseksi tarvis niittyjä mitenkään viljellä, ne kasvavat luonnostaan. Siksi karjanhoito onkin vastaiseksi pääelinkeino, vaikka kyllä maanlaatu on viljalle ja juurikasveillekin erittäin edullista. Mutta ne vaativat enemmän työtä. Viljaa kasvatetaan sen vuoksi näillä seuduin ainoastaan kotitarpeeksi. Ruis antaa uskomattoman rikkaat sadot. Mutta väestö ei suinkaan syö ruisleipää, – korkeintaan sekoitetaan ruista vehnäjauhoon, mutta enimmäkseen syödään puhdasta vehnää. Ja vehnä on parasta mitä kaupassa lie saatavissa, n. s. ”kon-

vehtivehnää”. Ruis syötetään keitettynä sioille, ja niin suureksi osaksi käytetään syysvehnäkin. Kevätvehnä on kovempaa, ja siksi siitä mieluummin leivät tehdään. Näytteiksi otti Suomen lähetystö muutamia vehnäntähkiä Suomeen mukanaan.

Kummasteltiin vain, miksi tällaista maata ei jo ennen ole viljeltäväksi otettu. Mutta se riippuu siitä, että Ameriikassa mieluummin halutaan viljellä tasankoa, jota voi kyntää yhtäsuoraan silmäkantomatkein päähän ja jossa viljan voi suorastaan pellolla puida. Ja Red Deer-piirissä on kuten mainittu metsiä ja kukkuloita, vaikka maa siellä onkin hedelmällisempää kuin tasaisella prärialla. Maata ei siellä tarvitse koskaan lannoittaa. Tunkiota ei ajeta pellolle – se olisi turhaa työtä.

Näiden syiden nojalla piti lähetystö tätä piiriä sopivimpana työalana niille suomalaisille siirtolaisille, jotka hylkäävät synnyinmaansa, etsiäkseen toimeentuloaan muualta. Tilaa siellä on vaikka sadoilletuhansille, terveellinen on ilma, kulkuneuvot ovat hyvät ja myöntipaikat edulliset. Lähimaakunnat, Brit. Columbia ja Alaska, kuluttavat kyllä kaikki, mitä Red Deer piirissä jaksetaan tuottaa. Siellä voisivat suomalaiset siirtolaiset yhtyä omaa elämätään vapaissa oloissa etsimään.

Herra Konni Zilliacus, joka oli tuolla Kanadan-retkellä mukana, piti viime maanantai-iltana Helsingin Seurahuoneella esitelmän tästä retkestä ja yleensä suomalaisesta siirtolaisuudesta, joka tänä vuonna on ainakin kolme kertaa runsaampi kuin edellisinä vuosina. Puhuja huomautti, kuinka tärkeää Ameriikassa oleville suomalaisille olisi, että emämaasta ruvettaisiin heidän asettumista uuteen paikkaan kannattamaan. Kertoen Kanadassa käyneen retkikunnan matkasta mainitsi hän, että retkikunta siinä kertomuksessa, jonka hän piakkoin tulee antamaan, ei tule puolustamaan mitään erityistä seutua siirtolaisuuden pesäpaikaksi, ellei varsin suuria pääomia olisi tähän tarkoitukseen käytettävänä.

”Siirtolainen” Ameriikassa on äsken ottanut puheeksi edelläkerrotun Red Deer seutujen sopivaisuuden siirtolaisuuden keskuspaikaksi. Lehti lausuu m. m.:

”Tietääksemme eivät ilmastosuhteet siellä erityisemmästi kehumista siedä. Tämä Albertan maakunta Canadaa on siksi pohjoisessa,

korkealla ja siksi keskellä suurta mannermaata, että ilmasto ei siellä ole lempeimpiä. Englannin ja Canadian hallituksille olisi tietysti etu saada tämä alue asutetuksi. Emme tahdo väittää, ettei Red Deer joen luoteispuoli, joka 52 asteella, olisi maanviljelykselle sopivakin, mutta kaikki ne ansiot, joita Zilliacus asettaa siirtomaan ehdoksi,

täyttävät useita satoja maileja etelämpänä ovat Oregon ja Washington. Kaikki ne maanviljelijät ja oloja tuntevat, joita olemme tavanneet, eivät kyllin voineet ihailia Oregonin ja Washingtonin maita, joita komitea, tyytyen käymään vain Englannin alueilla, ei ottanut vaivakseen tarkastakaan”.

Tekstin puhtaaksikirjoitus ja taitto:

Siirtolaisuusinstituutti

<http://www.migrationinstitute.fi>

Alkuperäistekstit haettavissa

Historiallisesta sanomalehtikirjastosta osoitteessa:

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>

Yksittäisen lehden numero löytyy helpoimmin
sivuston **selailu**-toiminnon kautta.

Kansalliskirjaston DIGITOIDUT AINEISTOT

Suomeksi | På svenska | In English

Etusivu

Sanomalehdet

Pienpainatteen

Aikakauslehdet

Muut tietokannat ja verkkoaineistot

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO

Pääsivu

Selailu

Haku

Tarkennettu haku

Artikkelihakemisto

Palaute

Tervetuloa tutustumaan Suomen historiaan ja menneeseen aikaan vanhojen sanomalehtien kautta!

för Helsingfors och L